ESKİŞEHİR SANAT

1 HAZİRAN 2021—SAYI:177

Uluslararası Eskişehir Çocuk ve Gençlik Tiyatroları Festivali

ESKİŞEHİRSANATDERNEĞİ

ESKİŞEHİR SANAT

ONBEŞ GÜNDE BİR SANAL ORTAMDA YAYINLANAN E-DERGİDİR

1 MAYIS 2021- SAYI: 175

ESKİŞEHİR SANAT DERNEĞİ
Adına Sahibi: Şehabeddin Tosuner
Yazı İşleri Müdürü: Efnan Ezenel
Genel Yayın Yönetmen: Dilek Üstündağ

Yayın Kurulu: Dilek Üstündağ, Güler İşcan, Nilüfer Sezer, Necdet günar, Ayhan Oskaylar,

Yayına Hazırlama: Eskişehir Sanat Derneği

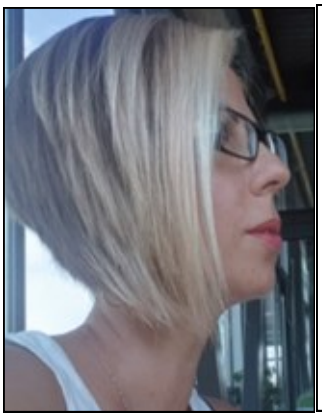
Yönetim Yeri:
İstiklal Mah. Şair Fuzuli Cd.No: 28 / 2
Odunpazarı-ESKİŞEHİR

Tel: 0222 2302557
GSM: 05353238363
e-posta: esk.sanatdernegi@gmail.com
www.eskisehirsanatdernegi.org/e-dergi

Eskişehir Sanat dergisi Basın-Yayın yasalarına uyar. Yayınlanan yazı ve görsel eserlerden sahipleri sorumludur. Kaynak gösterilerek yazılardan alıntı yapılabilinir.

Kapak: Şehir Tiyatroları Macbeth oyunundan

3 SANAT VE NEFES ALMAK Dilek Üstündağ **4** KARMA SERGİLER VE ESKİŞEHİR SANAT DERNEĞİ Şehabeddin Tosuner **5** BAHAR 2021SERGİSİ **12** ULUSLARARASI ESKİŞEHİR ÇOCUK VE GENÖLİK TİYATROLARI FESTİVALİ **13** HAYAT ÖP BENİ Mehmet Ali Yılmaz (şiir) **14** ALİ ABBAS ÇINAR İLE SÖYLEŞİ Efnan Ezenel **18** TUBA'NIN GÖZÜNDEN MÜZİK VE İNSAN **20** İSMİN HALLERİ İrfan Temel (şiir) **22** ALEL Yalın Tunalı (şiir) **23** YÜZÜ OLMAYAN ADAM Berna Durmaz (öykü) **25** SESLERİN TERSİNE GİDENLER İlknur Güneylioğlu (öykü) **28** İLHAN BAŞGÖZ VE YUNUS EMRE Şehabeddin Tosuner **2** KİTAPLIK: OĞULLARA MEKTUPLAR

SANAT VE NEFES ALMAK

Dilek Üstündağ
Eskişehir Sanat Dergisi Genel Yayın Yönetmeni

Yaklaşık bir buçuk yıldan bu yana yaşadığımız pandemi sürecinde sınırlarımız, alışkanlıklarımız, düzenimiz, kısacası yıllardır yaptığımız, üstelik iyi bildiğimizi zannettiğimiz her şey değişiyor. Diğer yandan bizi, kim, neden değiştirmek ister, gibi sorular hepimizin kafasını kurcalamaya devam ediyor. İşin bu kısmını ayrı bir kenara koyarsak, içinde bulunduğumuz zamanı, umutların tükenmeye başladığı, insanların kendini çaresiz, sıkışmış hissettiği, sınırlarımızın zorlandığı zamanlar olarak belirtebiliriz. Yaşama karşı korkak olduğumuz, cesaretimizi yitirdiğimiz zamanlar.

Böyle dönemlerden geçerken sanırım en çok ihtiyacımız olan şey sağlam durmak. Burada sağlam durmak derken söylemek istediğim şey, her yeni gelene direnmek değil elbette. Ama hiç düşünmeden, sorgulamadan kabul etmek de değil. Belki kimimize göre sağlam durmak; bize en yararlı olduğunu düşündüğümüz şekilde yaşananlara uyum sağlayabilmek, belki de bazılarımıza göre kabuğumuza çekilmek. Ya da bir başkasına göre de her yeni gelene karşı koymak. Bana göre de, hangi yolu seçersek seçelim akıl, ruh ve beden sağlımızı eşit derecede koruyarak, mutlu olmaya çalışmak. Peki bu mümkün mü, eğer mümkünse nasıl?

İşte sanırım bu soruların cevabı da her yaşantıya, her benliğe göre değişiyor. Çünkü, bilmediğimiz bir algı sistemi gelişiyor dünyada ve biz bu sistemde olup bitenleri anlamaya çalışıyoruz. Karanlıkta el yordamıyla yürümeye uğraşıyoruz. İşte tam da burada, sağa sola en az nasıl çarparız, canımızı fazla yakmadan nasıl ilerleyebiliriz, diye düşünmeden edemiyorum. Bunlara verilecek belki sonsuz sayıda cevap olabilir ama ben yapabileceğimiz en iyi şeyin, elimizdeki en güçlü değerin sanat olduğu fikrindeyim. Tabii bu fikrin karşısında yine pek çok şey söylemek mümkün. Mesela uzaktan edebiyat olur mu? Uzaktan müzik olur mu? Daha genel söylemle, uzaktan sanat olur mu?

Bunları tartışmak, konuşmak, zaten sanatla ayakta durmaya çalışmak, sanatla nefes almak değil de nedir?

Bu nedenle Eskişehir Sanat Derneği ve Eskişehir Sanat Dergisi pandemi sürecinde tüm sanatsal faaliyetlerine, ara vermeden, elektronik ortamda devam etmektedir.

Hayata karşı kaybettiğimiz cesaretimizi tekrar kazanabilmenin, ruhumuzu beslemenin, aklımızı korumanın daha başka bir yolu var mı sizce?

www.eskisehirsanatdernegi.org

Karma Sergiler ve Eskişehir Sanat Derneği

Şehabeddin Tosuner

Karma sergiler, çiçek bahçesindeki rengarenk çiçekler gibidir. Sanatçılar, bu sergilerde coşku, heyecanla bir araya gelmeyi ve güzelliğini yaratırken tanışı, dayanışmayı ve güç olmayı gerçekleştirirler. Çünkü; karma sergilerde en yeni sanatçı, hatta adayı ile en eski, usta sanatçıları bir araya, yan yana getiren, buluşturan sergilerdir.

Karma sergiler, bir kentin sanatsal gelişmişliğinde, o kentin tiyatrosu, senfonik konserleri kadar olmazsa olmazı, önemli göstergesidir. Karma sergilerde o kentin sanat çevresinin olup olmadığı, örgütlülüğü ve etkin olduğu görünür. Onun içindir, kentlerde karma sergileri, kentlerin sivil sanat örgütlenmesi olan sanat dernekleri tarafından düzenlenir ve önemli yanı da budur.

Karma sergilerin tarihini bilmiyorum. Kaya Özsezgin'in çevirisi ile okuduğumuz Denıs Diderot'un 1759-1763 yıllarında "Paris Salon Sergileri" üzerine yazdığı eleştiri yazılarında okuyoruz. Hatta 1761 yılında açılan Kare salondaki sergide 55 sanatçının 200 eserin sergilendiğini anlatıyor (x) Ülkemizde ilk karma sergi 1873 yılında Şeker Ahmet Paşa'nın İstanbul Sanay-i Mektebi'nde 15 ressamın katılımıyla açılan sergidir. İlk kurulun sanat derneğimiz "Osmanlı Ressamlar Cemiyeti"dir ve ilk karma sergisini 1882 yılında düzenlemiştir. Eskişehir'de ise ilk karma sergi 1934 yılında "Toplu Sergiler" olarak açılmış. İlk sivil sanat kurumunun karma sergisi 1978 yılında Eskişehir Sanat Derneği'nin eski ilk kuruluşu olan Eskişehir Sanatçılar Birliği Derneği'nin Kuruluş Sergisidir (17 Şubat 1978) Eskişehir Sanat Derneği olarak ilk karma sergi 22 Ekim 2002 tarihinde "1. Karma Resim-Heykel Sergisi" olarak açıldı. 2002-2021 tarihleri arasında Cumhuriyet Coşkusu (Uluslararası olarak Lions Dernekleri ile) , Yunus Emre Sergisi, 15 Nisan Dünya Sanat Günü Sergisi, 8 Mart Kadın Sanatçılar Sergisi, Şahin Özyüksel, Naime Saltan, Nusret Ural, Namık Kemal Kaçın,Fikri Cantürk, Oya Kınıklı Aramızda Sergileri, Bahar, Güz Sergileri, Öğretmen Sanatçılar Sergisi gibi Eskişehir'de yaşayan sanatçıları biraraya getiren karma sergileri vardır. 19 yılda 109 karma sergi gerçekleştirmiştir.

(x) Denıs Dıderot / Paris Salon Sergileri 1759-1763 Yapı Kredi Yayınları –1996

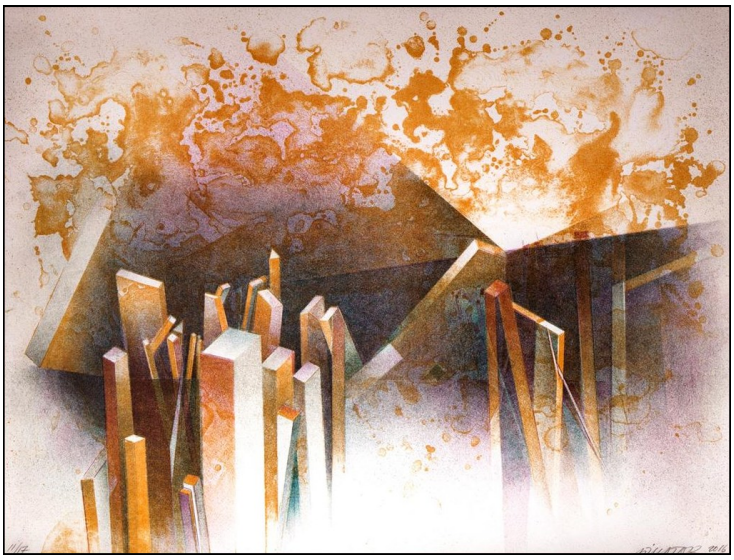

Bahar 2021 Sergisi

Eskişehir'de Anadolu Üniversitesi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir Teknik Üniversitesi olarak, üç üniversite var. Bu üniversitelerde, Eskişehir'i ülkemizin sanat eğitiminde önemli sanat merkezlerinden biri yapan, sanatın her alanında sanat eğitimi yapılan fakülteler ve fakültelerde bölümleri var. Bu fakülte ve bölümlerinde ülkemizin önde gelen sanatçıları, sanat eğitimcisi olarak ülkemize yeni sanatçılarını yetiştirirken, Eskişehir'in sanatçıları olarak da Eskişehir'de yaşıyorlar.

Eskişehir'in sivil sanat kurumu olan Eskişehir Sanat Derneği gerçekleştirdiği etkinlikler arasında, zaman zaman, sadece bu üniversitelerdeki sanat eğitimcileri sanatçıları da "Bahar Sergisi", "Güz Sergisi" ya da vefat etmiş sanatçılara "Aramızda" gibi sergilerinde bir araya getirip buluşmalarına ortam yaratırken bir tarafta da Eskişehir'deki sanatın düzeyini göstermeyi hedefliyor.

Çevrim içi, online olarak derneğin web sitesindeki e-galerisinde sergilenen sergide Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Engelliler Entegre Yüksekokulu, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi, Eskişehir Teknik Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi'nden 35 sanat eğitimcisi sanatçının eserleri yer aldı. Sergide yer alan sanatçılar: Ahmet Avcı, Akif Taha Doğruyol, Atilla Atar, Aysu Ceren Yılmaz, Ayşegül Türedi Özen, Bilge Kınam, Buse Fulürya, Canan Güneş, Derya Meriç, Dilek Kıratlı, Duriye Kozlu İsmailoğlu, Ebru Baranseli Arslan, Ece Kanışkan , Elif Ertan, Emel Şölenay, Ezgi Hakan, F. Deniz Korkmaz, Gülbin Koçak, Gülçin Karaca, Harika Musal Çakmaklısoy, Kemal Uludağ, Müge Selçuk, Nilgün Salur, Özgür Saraçoğlu Kaptan, Pervin Ghorbanzadeh Dizaji, Remzi San, Saime Hakan Dönmezer, Serpil Akyıl, Stefanie Aydın , Şakir Özüdoğru, Şirin Şengel, Tezcan Sarcan, Tuncay Koçay, Ufuk Akbey,Yaşar Uslu, Zehra Çobanlı.

Atilla Atar / Dönüşüm—Litografi Baskı—50 X65 cm

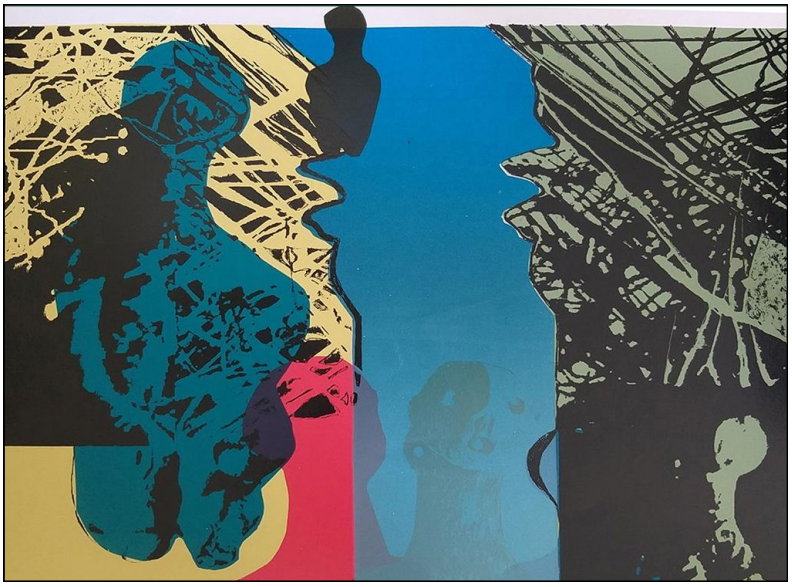
Zehra Çobanlı / Midasın Hediyesi—Altın Yaldız Siyah Sır

Ayşegül Türedi Özen /Annelerin Türküsü (Üçlü Düzenleme)

Düriye Kozlu İsmaıloğlu / Bademlikde Bahar

Saime Hakan Dönmezer / Serigraf Baskı-28.5 X 38.5 cm

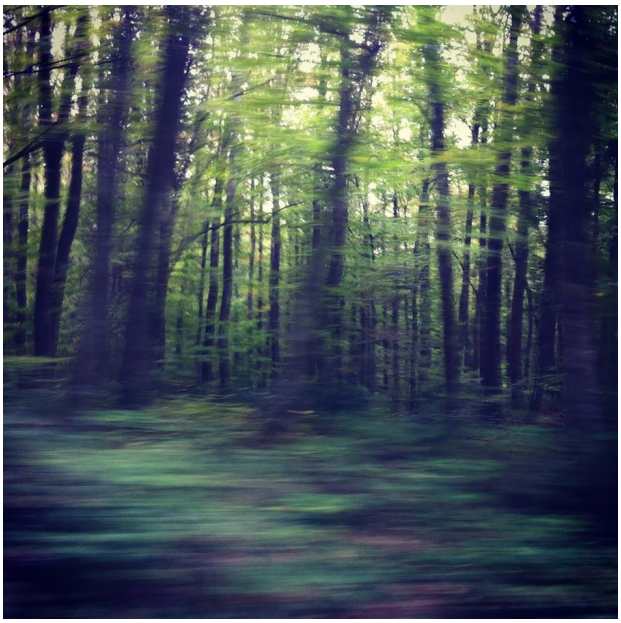
Müge Selçuk

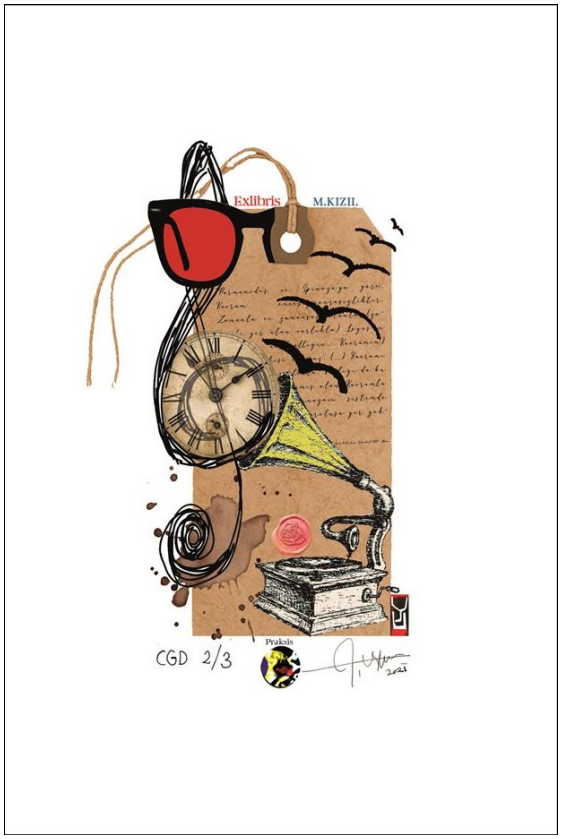
Serpil Akyıl / Kapı 2.20 X 80 cm

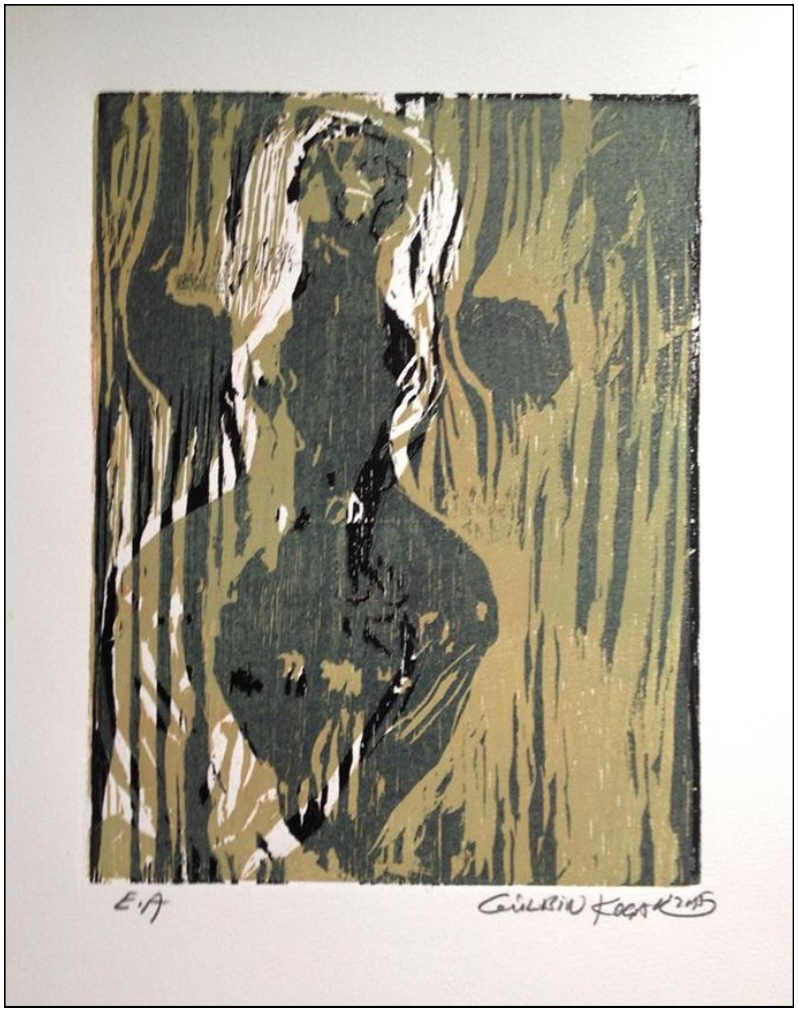
Emel Şölenay– Baykuşlu Çanak / Lüsterli Sır -Çap:30 cm

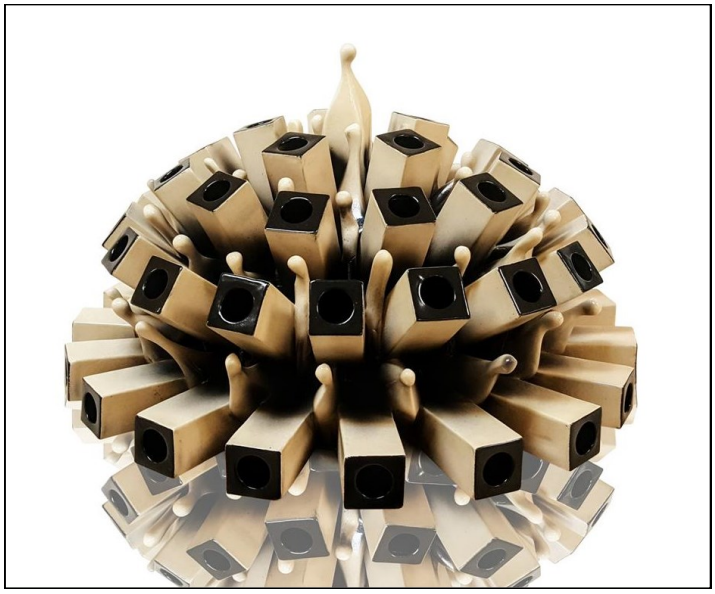
Ebru Baranseli Arslan—Ormanda

Yaşar Uslu

Gülbin Koçak—Kibele / Ağaç Baskı—25 X 20 cm

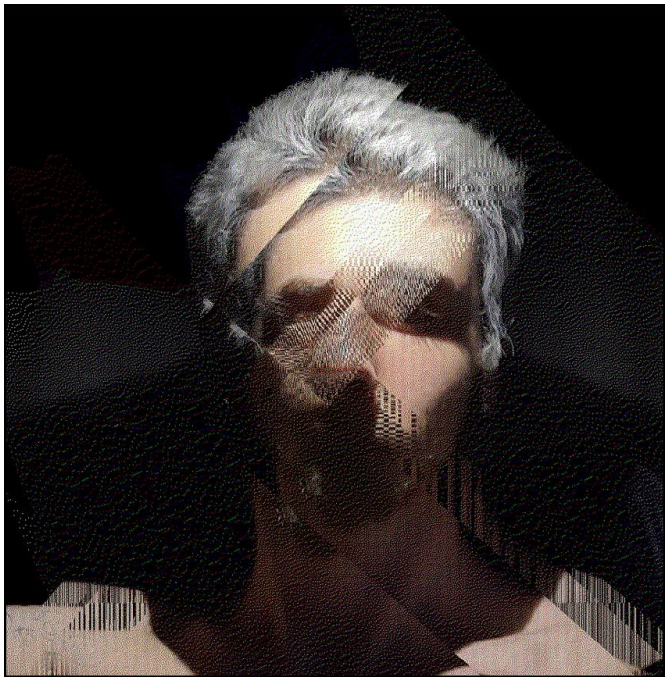
Kemal Uludağ –Küresel Yansıma—Seramik—Çap:56 cm

Gülçin Karaca –Bina –TÜ Karışık Teknik 50X35 cm

Buse Fulürya– Sonbahar– TÜ Akrilik 35X50 cm

Akif Taha Doğruyol-

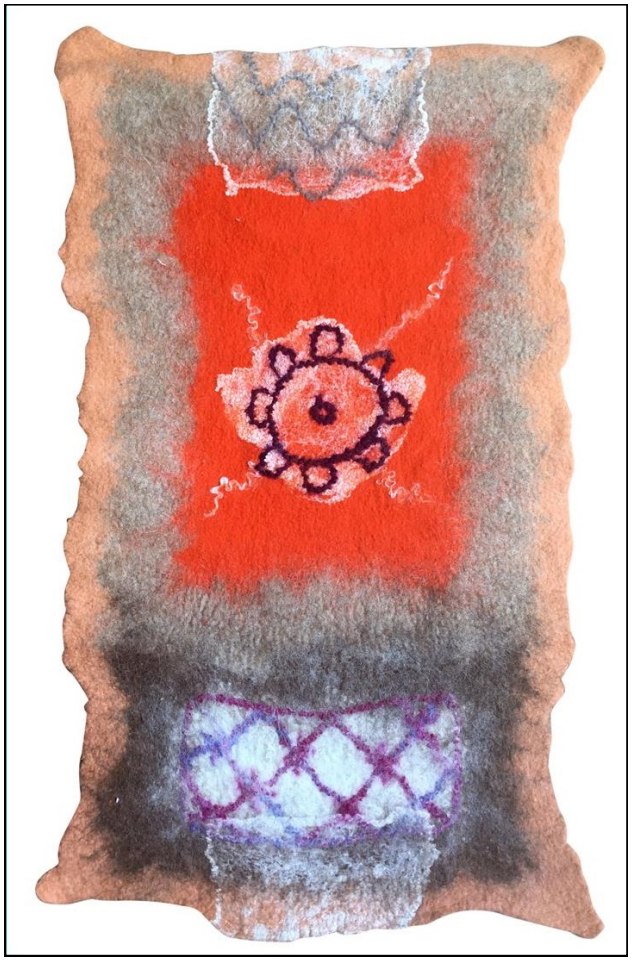
Elif Ertan—TÜ Karışık Teknik –20X20 cm

Parvin Ghorbanzadeh Dizaji –Belirsizlik -25X25 cm

Özgür Saraçoğlu Kaptan—İkimiz –Seramik– Elle Şekillendirme

Stefanie Aydın– Elle yuapılmış Keçe

Ezgi Hakan—Seramik Yastık

Dilek Kıratlı –TÜ Karışık Teknik

F.Deniz Korkmaz –Serçe– TÜ Yağlıboya –25X25 cm

Nilgün Salur– Hayat Ağaçı– Dijital Baskı

ESKİŞEHİR SANAT DERNEĞİ ONLİNE SERGİLERİ

www.eskisehirsanatdernegi.org / e-galeri

Ece Kanışkan –Kalp Kalbe– Raku Pişirme

Harika Musal Çakmaklısoy –Portakalı Soydum

Şirin Şengil

Tezcan Sarcan-Neden hjerşey kırmızı -

Uluslararası Çocuk ve Gençlik Tiyatroları Festivali'nde çocuklar sanal ortamda tiyatro ile buluştu

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları'nın 2006 yılında başlattığı Uluslararası Eskişehir Çocuk ve Gençlik Tiyatroları Festivali bu yıl corona19 virüsü pandemisi nedeniyle çevrimiçi özel gösterimi olarak 17-23 Mayıs 2021 tarihlerinde çocuklarla buluştu. Online olarak sosyal medya aracılığı ile sürdürülen etkinliklerde; canlı söyleşiler, sanatçıların anlatımıyla çocuklara masallar, tiyatro okumaları gibi farklı etkinliklerle festival özel gösterime dönüşerek geçmiş yıllarda festivale konuk olmuş, Belçika, Bulgaristan, Danimarka, İsviçre ve Türkiye'den grupların oyunları arasından seçkilerle 7 günde 7 oyunun sunumu yapıldı. Böylece Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrolarının Ulus-lararası Eskişehir Çocuk ve Gençlik Tiyatroları Festivali'nde Eskişehir'deki çocuklar bu yılda da dünya çocuk tiyatroları ile tanıştı, tiyatro yaşadılar.

hayat öp beni

buz gibi yalnızım tanrı kadar kimsesiz
sen avuçlarımda ve şakaklarımda terleyen hayat
sen yangın gözlü sevgilimin soğumuş teni

gidiyorum acılarımın kanadığı bir akşama
yosun tutmuş yerlerimden öp beni

yılan gibi suskunum yalan kadar dilsiz
sen günbegün damarlarımı geren hayat
sen şüpheli ölüm yağmura bırak gölgeni

korkuyorum başımı belaya sokmaktan
en karanlık yerlerimden öp beni

çocuk gülüşleri sakladım göğsümün kafesinde / yuvasız kuşlar
bilenmemiş kör bıçaklar sakladım / arzulu bakışlar
sahipsiz ve bağışlanmamış suçlar
hayat öp beni
hayat
öp
beni

Mehmet Ali Yılmaz

ALİ ABBAS ÇINAR İLE SÖYLEŞİ

Efnan Ezenel

Efnan Ezenel: Ali Abbas Çınar şiirlerini nasıl tanımlar?

Ali Abbas Çınar: Şiirlerimi "aşk ve sevgi ile süslenmiş, zaman ve mekan içinde yürüyüş halinde olan, toplumsal sorunlara da bir nefesçik hal" görüyorum. Şiirlerimin pek çoğu insana, zamana, mekâna, hâle, tabiat ve tasavvufi konulara ilişkindir. Bunlar arasında çağdaş edebiyatın söylem ve düzlemi de, halk edebiyatının eylem ve durgun su hali de yer alır. Bir yanıyla gam ve bir yanıyla gamı oluşturanlara isyandır. Şiir gemlenmeye, dizginlenmeye gelmez. Bunu biliyorum, fakat gerek aldığım eğitim ve gerekse uzun yıllara dayalı memur olma durumu şiirime yansıyor ve kimi zaman şiiri dizginlemek zorunda kalıyorum. Böyle olunca şiire karşı boynum eğri duruyor. Mahzuni'nin "yiğit muhtaç olmuş kuru soğana / bilmem söylesem mi söylemesem mi" dizelerindeki gibi bir hal bu. Söyleyip söylememek arasında gidip gelmeler oluyor. "Viran olası hanede evladu iyal (aile) var" diyor ya Dertli, işte böyle bir durum. Bu açıdan bakınca ben şiire karşı vefasız oldum, fakat şiir beni hiç bırakmadı, hiç terk etmedi. Ben ona aşığım, ve fakat o da bana ilgisiz değil. Bunun için şiire "terk etmedi sevdan beni" diyor ve saygı ile eğiliyorum. Onun beni hoş göreceğini, anlayacağını biliyorum. Ve bir gün eğer düşünmeyi unutursam ve şiirle söyleşmeyi unutursam asıl ölümümün o gün olacağını biliyorum.

Efnan Ezenel: Şairliğinizin dışında Dr. Öğretim Üyesi olarak akademik bir kariyeriniz de var ve Türk Halk Bilimi, Türk Dünyası üzerine eserleriniz de mevcut. Şiir ve akademik kariyerinizi birlikte yürütürken birbirlerine yansıyan etkiler ortaya çıkıyor mu?

Ali Abbas Çınar: Elbette çıkıyor. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü mezunuyum. Daha sonra Hacettepe Üniversitesi'nde, halkbilim alanında mastır ve doktora yaptım. Bu süreçte çağdaş edebiyat, halk bilimi ve hem de halk edebiyatı disiplinlerinin bilimsel bakış yöntemlerini öğrenmek yolunda yürüyüşüm oldu. Bu yürüyüş uzun soluklu ve devam ediyor.

Öte yandan 1991 yılından itibaren Türk Dünyası ile de yakın ilişkilerim oldu. Kazakça ve Türkmence biliyorum. Özellikle Kazakça ve Türkmenceden çeviri şiirler yaptım, şiirle ilgili makaleler çevirdim. Kazakların ünlü şairi Abay'ın şiirlerini kitap bütünlüğünde çevirdim. Çevirilerimin tümü de yayımlandı. Şiirlerimde Anadolu'nun, toprağın, dağın, yerin, göğün, yıldızın, suyun, ateşin, ağacın, kuşun sesi ve nefesi vardır. Bu şiirler meydana doğarken, kendini doğururken bulunduğu coğrafyanın rengine bürünüyor. Şiir, bir yanıyla yaratılanın, varlığın sesi ve şekli olurken, diğer yanıyla da var ve mevcut olanlar şiire nefes veriyor. Bu alış verişte

ritmi ve ahengi, düzen veya düzensizliği sağlayan ana unsur yine şiirin kendi iç dünyası oluyor. Ve elbette bu çıkışlarda bilimsel alandan gelen değerler ile özden gelen değer ve veriler arasında bazen çatışma ve bazen de işbirliği ve yol göstericilik oluyor.

Efnan Ezenel: Sizin için şiirinizde nicelik mi nitelik mi ön planda yer almakta?

Ali Abbas Çınar: Şiirde nitelik de, nicelik de önemlidir. fakat niteliksiz olunmaz elbet. Bazen nicelik ön plana geçer gibi görülürse de bu öne geçiş aslında sadece kurgusal olan şiirlerde görülür. Nicelik içinde nitelik olmaz ise eksilik var demektir. Bunun tam tersi de şiirin vaz geçilmezidir. Bu durumda ben Yunuslayın düşünürüm…

Efenan Ezenel:Günümüz Türkiye'sinde şiirin bulunduğu konumu nasıl görmektesiniz? Genç kalemlerin şiirlerini nasıl buluyorsunuz? Genç kalemler Halk şiirlerinin ve Cumhuriyet dönemi çağdaş şairlerimizin izini sürebiliyorlar mı?

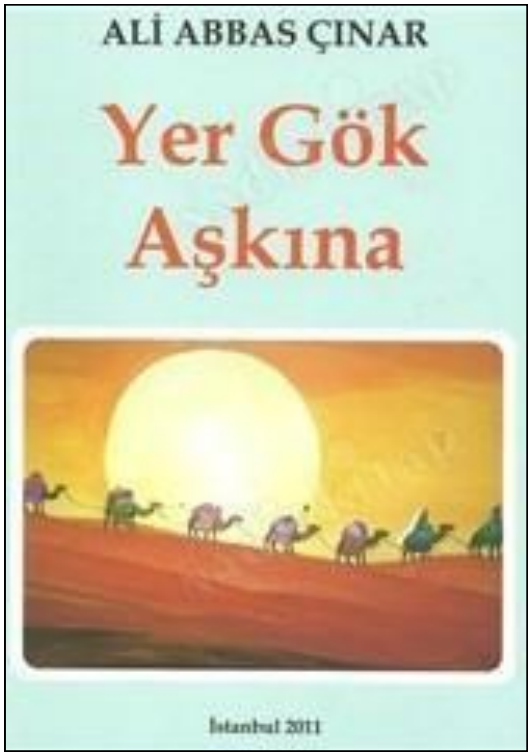
Ali Abbas Çınar:İnsanlık tarihine baktığımızda sürekli bir evrim vardır ve bu değişim sürekli ve kaçınılmazdır. Tarihin bize öğrettiği en önemli gerçeklik budur. Her kuşak kendi dönemine damgasını vurur, kendi varlığını yaratır. Bu yeniden yaratma, yorumlama eylemi bir öncekini inkâr ve ret gibi görünse de onun temelleri, kökleri üzerinde yükselir. Genç şairlerin farklı anlayış ve farklı söyleyiş ve biçim denemelerini de bu bağlamda ele almak gerekir. Yüzyıllardan beri yapıla gelen yemeğe farklı tatlar eklemek gibi bir durumdur bu. İşin özü, özün kökündeki közde ve gözde, sürgün verme halindedir. Köz, sizin coşkun ve aşkın halinizi, göz ise yeniden oluş, yeniden dal budak verme halinizi verir.

Genç şairlerin de halk şiiri ve Cumhuriyet dönemi çağdaş şairlerin izini sürebilmeyi bu bağlamda ele almak gerekir. Böyle olunca da közü (ateşi) özden, kökten, gövdeden, gözü ise yeni dal ve yeni budaktan ayrı göremeyiz. Genç şairlerin yeni sürgünler vererek çoğaldıklarını ve közü alevlendirdiklerini, çoğalttıklarını görebiliyoruz.

Efnan Ezenel: Covid-19 ile dijital bir çağa geçmiş bulunmaktayız? Dijitalleşmenin şiiri nasıl etkilediğini ve etkileyeceğini düşünüyorsunuz?

Ali Abbas Çınar: Tam da üst yapının alt yapıyı etkilemesi durumudur bu. Covid-19'un dijitalleşmeyi hızlandırdığı doğrudur, fakat ilk etken değildir. Dijital sistem esasen ekonomik alanda işliyordu fakat bu göz önünde ve çok görünür değildi. Covit-19 ile bunun kapalı alanlardan açık alanlara geçtiğini, daha da yaygınlaştığını, kabul gördüğünü gördük.

Dijitalleşme insanın topluluk halinde yaşamaktan çok bireysel yaşam gerçeği ile karşılaşmasını doğuruyor. Bu yönü ile ele aldığımızda şiirin de bu ortamdan etkilenmemesi müm-

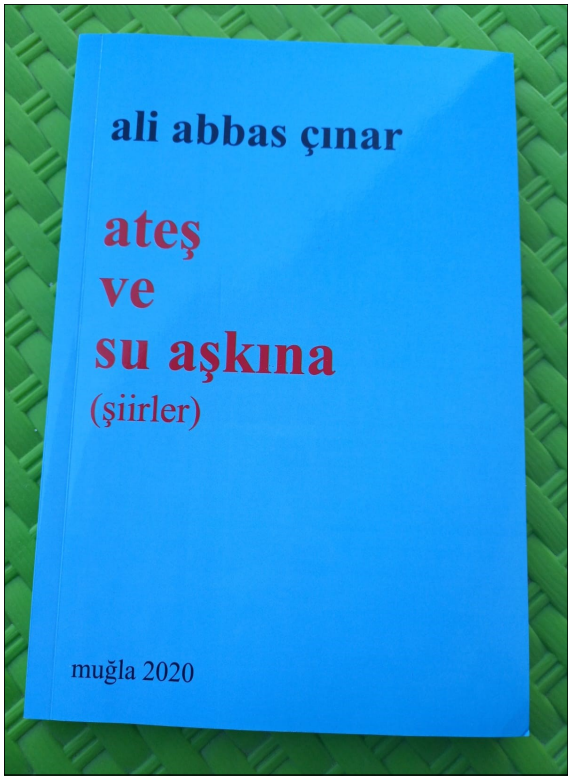

kün değil. Sadece şiir değil aslında, diğer yazı türleri de bu durumdan etkileneceği anlaşılıyor. Esasen sanayinin gelişimi, endüstrileşme vb. unsurlar zaten şiirin sesini kısıyordu. Dijitalleşen dünyada kitle iletişim araçlarının kullanımı ve görsel daha öne geçiyor. Bu durum, şiire duyulan ihtiyacın daha da azalacağı düşüncesini doğuruyor. Fakat bu tam da öyle olmayacak.

Kitle iletişim araçlarının varlığı ve yaygınlığı şiir için bir yanıyla da şanstır. Sözün az ve öz söylenmesi, imbikten süzülür halde söylenmesi şiirin devinimini sürdüreceğini gösteriyor, örneğin roman için aynı şeyi söyleyemiyoruz. İlk insandan beri aşk, ölüm, sevda var ve şiir bu durumların en iyi anlatım yolu. Şiir beden ile, ritim ile, ruh ile iletişim halinde olan canlı organizma. Dansın, müziğin ve resmin tam da orasında duruyor. Dijitalleşme ile şiirin de şekil değiştireceği anlaşılıyor, fakat öte yandan yeni biçim içinde, tek tek bireylerin dünyasında yeni bir ses ile çoğalabileceğini göz önünden ayırmamak gerekiyor.

Efnan Ezenel: Türk Halk Şairleri üzerine Bibliyografik eserleriniz de mevcut? Sizce akademide edebiyat ve şiir üzerine yeterli çalışmalar mevcut mu? Bu açıdan akademinin makale ve eser üretimini nasıl bulmaktasınız?

Ali Abbas Çınar: Akademide şiir üzerine pek çok çalışma var, ancak bunlar yeterli değil elbette. Neredeyse 100 yıldır Türk Dili ve Edebiyatı Bölümleri var. Bu bölümler hemen her üniversitede var ve oldukça da yaygın. Uzun yıllar bölümlerde hakim olan anlayış Divan edebiyatı çalışmaları. Şimdilerde buna Klasik edebiyat deniliyor. Divan edebiyatının özünü de şiir oluşturur. Bu süreç içerinde Osmanlıca bilen akademi üyesinin çalışmaları daha çok metin neşri, yani Osmanlı dönemi şairinin şiirlerini tespit, nüshalarını karşılaştırma ve onu Arap harfli Türkçeden Latin harfli Türkçeye aktararak yayımlama şeklinde gerçekleşmiş. Yapılan iş küçümsenecek bir durum değil elbette; emek var, iş var ve şairin şiirlerinin bir arada yayımlanması var. Fakat bu emeğe rağmen yapılan işte nitelikten çok niceliğe yer verilmiş, nicelik hep önde yer almış, hatta pek çok çalışmada nitelik konusu işlenmemiş bile. İncelemede esas olan şiirin özü, kendisi değil de vezin, kafiye, redif ve edebi sanatlar olmuş. Bunlar elbette önemli, fakat şiiri anlamak için yeterli değil. Bu anlayış Cumhuriyet dönemi şiir incelemelerinde de var. Bütün bunlara rağmen son yıllarda

bu anlayışın değiştiğini, inceleme ve araştırmaların kapsamlı hale geldiğini ve şiirin niteliğini ortaya çıkaran eserlerin yayımlandığını görüyoruz.

Efnan Ezenel:Günümüz Türk şiirinde halk şiirlerine ve şairlerine gereken önem veriliyor mu?

Ali Abbas Çınar : Halk şiiri sadece günümüzde değil, her dönem öksüz ve yetim olmuştur. Geçmişte, halk şairlerinin şiirlerinin toplandığı eserlere cönk deniliyor. Şairlerin cönklerde, şurada burada yer alan şiirleri çoğunlukla kaybolmuş. Oysa halk şiiri dinlenen her deyiş, her nefes, her ilahi, her türküde vardır ve bunların esasını oluşturur. Ben buna "3 S" kuralı diyorum: "söz, ses, saz". Sözün ses ve saza bürünmesi onu daha da muhteşem kılıyor.

Günümüz halk şairleri nispeten daha şanslı eserlerini yayımlayabiliyorlar. Elbette arz talep dengesi önemli. Halk şairinin, diğer bir adıyla âşığın doğup büyüdüğü, yetiştiği ortam daha çok köy ortamıdır. Türkiye'de kentleşmeye ve sanayileşmeye bağlı olarak köylerden kentlere göç dalgası yayıldı. Böyle olunca da âşığın icra ortamı köylerde kalmadı ve âşık kentlerin varoşlarında yine köye hasret topluluklar arasında, kahvehanelerde sanatını icra etti.

Bu sanatın günümüz genç kuşakları arasında daha iyi tanınıyor olabilmesi için televizyonlarda, radyolarda, üniversitelerde iyi işlenmesi gerekir. Oysa kimi eğlence programı veya teatral gösterilerde, aşık atışmalarının, sadece güldürüyü sağlamak için ve sadece alay konusu edilmek için kullanıldığını gördük. Bu durum elbette genç kuşaklar arasında da halk şiirinin yeterince ilgi görmemesi veya ötelenmesini sağlıyor. Oysa kitlelerin sesi halk şiirinde kendini gösteriyor. Yunus'u Yunus yapan ana unsur, halk şiirinin özüne ve biçimine sahip olmasıdır. Yunus'u yüzyıllardır yaşatan ana unsur onun sözleri ve dilidir. Yunus bu haliyle en önemli kültür ve insanlık mirasıdır. Pir Sultan, Köroğlu, Karacaoğlan, Dadaloğlu, Hatayî vb. de öyle…

Kimlik ve benliğin oluşumunda halk şairlerinin sözleri oldukça önemli yer tutar. Bütün bu gerçeğe rağmen halk şairlerinin gerek resmi kurumlarda, gerek-

se sivil ortamda yeterli ilgi ve desteği gördüğü söylenemez.

Efnan Ezenel: Oldukça üretken, başarılı bir akademisyen ve şairsiniz; yeni bir kitap hazırlığınız şuan mevcut mu?

Ali Abbas Çınar: Üretken ve başarılı mıyım bilmiyorum. Bu sizin gözleminiz ve değerlendirmeniz. Elbette böyle görülüyorsa bir insan ve şiir yolculuğuna çıkmış her insan gibi ben de mutlu oluyorum.

Şiir benim için nefes almaktır, sığınaktır. Şiir benim için coşkun ırmak, durgun sudur. Şiir benim için meyveli ağaç, dikenli çalıdır. Şiir benim için gamın demlenmesi, hüznün isyanıdır. Şiirde bir yanıyla gamı, bir yanıyla isyanı yaşarım. Şiir benim için var olan canda, canlı kalmak için mücadele azmi ve gayretidir.

Atatürk'ün "sanatsız kalan bir milletin, hayat damarlarından biri kopmuş demektir" diye çok veciz bir sözü var. Şiir benim için, hayata tutunmak için var saydığım 3 ana damardan biridir. Şiir benim için ekmek, su ve nefestir. Böyle olunca da şiirsiz kalmak istemem. Ve şiir yolculuğumda yoldaşımdır. Yolculuk devam ediyor. Ve bir gün eğer düşünmeyi unutursam ve şiirle söyleşmeyi unutursam asıl ölümümün o gün olacağını biliyorum…

TUBA'NIN GÖZÜNDEN

MÜZİK VE İNSAN

Black in Wonderfull Life. Ne kadar güzel bir şarkı… İnsanın duygularının şöyle bir kaldırıp, oturtuyor. Ne hissediyorsun derseniz cevabım net değil. Biraz neşe, biraz coşku, belki biraz hüzün… Ama denize ayaklarımı sokmuş gibi oluyorum diyebilirim. Hani dalga gelir ılık ılık ayaklarını yalar, sonra çekilirken kum ayaklarının altından kayar ya işte öyle bir şey…

Kendimi böyle hissetmeme neden olan başka parçalar da var. Joan Baez in Dona Dona sı, Antonio Banderas ın Desperado su, Cat Stevensen Wild wold u, Chuck Mancione nin Children of Sanchez i, Pink Floyd un Another brick in the wall u ve daha da niceleri…

Şarkıların insanlara çok şeyler hissettirdiği bir gerçek.

Bazen de bir şarkıyı dinlerken başka bir nedenle yaşadığınız hisleri o şarkıya hapsedersiniz. O şarkı çaldıkça o duygu aynı tazelikle çıkar gelir. Ama onu ancak siz bilirsiniz. Tiridine bandım türküsü ile romantik duygular yaşama şanssızlığını kimseye dilemem doğrusu…

Bir de insana direkt olarak birini hatırlatan şarkılar vardır. Bu kaybettiğiniz biriyse, o şarkı daha da bir anlamlı hale gelir. Aslında sözleri falan hiç önemli değildir. Çok sevgili rahmetli anneannemin sevdiği Çırpınırdın Karadeniz, rahmetli amcamın çok güzel söylediği Aşkın İçimde Rüya benim için bu tür parçalardır. Ya sizin, var mı böyle şarkılarınız?

Üzülünce, sevinince, aşık olunca, maç kazanınca, yani duygularımızın her çeşidini yaşarken yanına bir şarkı eşlik eder aslında.

Kadınlar aşık olunca şarkı söyler, erkeklerse ıslık çalarmış.

Şarkı dolayısıyla müzik, duyguların dışa vurumu demek ki.

Bu nedenle bir beste sipariş etmek bana komik geliyor. Eurovizyon yarışmalarında bu yüzden kötü parçalar çıkıyor. İnsan duygu yüklenince bir şey üretir. Sipariş beste de insan nasıl bir duygu yüklenir ki? Olsa olsa para para para şarkısını besteler herhalde.

Bunun yanı sıra bir de bestelenmişi yorumlama meselesi var tabii. Sizce besteyi yapmayan yorumcular o parçanın yapıldığı duyguyu yeterince aktarabilecek mi?

Gerçi onlarda melodiden etkilenerek kendi duygularını bize yorumla ulaştıracaklardır elbette ama besteci eseri kendisi yorumladığında tadından yenmez bence.

Tabiki besteciden kastım gerçek sanatçılar. Kiç denilen tarzda üretilen şarkılara benim bir yorumum olamaz zaten.(Kitsch ('Kiç' diye okunur) varolan bir tarzın aşağı bir kopyası olan sanatı sınıflandırmak ve ifade etmek için kullanılan Almanca bir terimdir. Bu terim ayrıca, kibirli ve bayağı bir tada sahip şeylere ve ticari kaygılarla üretilmiş olan banal ve sıkıcı ürünlere gönderme yaparken de kullanılır.)

Suna Kan keman çalarken izlediniz mi hiç? Mutlaka büyük bir çoğunluk izlemiştir. Nasıl kendinden geçiyor. İşte yorumcu diye ben ona derim. Resmen bestecinin hissettiklerini hissetme noktasına gelmiş. Bir de kendi bestesi olsa kimbilir nasıl olurdu?

Bir çalışmada, güzel müzik dinletilen su molekülleri ile yorucu gürültülü müzik dinletilen su moleküllerinin resimleri çekilmiş. Görülmeye değer doğrusu. İnsandaki moleküllerin çoğu da su molekülü… O zaman güzel müzik dinlemezsek moleküllerimiz yorulur, dolayısıyla biz de yorgun oluruz diyebiliriz sanırım. Bu bağlamda, müzik ruhun gıdasıdır eksik bir bilgi. Aynı zamanda bedeninde gıdasıdır müzik. Ee şimdi güzel kime göre güzel diye bir soru sormayın lütfen, yoksa bu yazı bitmez…

Neyse zenginin malı züğürdün çenesini yorarmış. Ben de ne bestecilik ne yorumculuk var. Maalesef sadece dinleyiciyim. Bu kadar bilmişlik yeter. Fazla da haddimi aşmayayım.

İçinizde hep güzel müzikler çalsın ve onun ritmi sizi hep güzel yerlere götürsün…

KİTAPLARINIZI TANITALIM

İRFAN TEMEL

İSMİN HALLERİ

okunacak ve unutulacak bir şeyler yazalım dediydim suya
söküp söküp ördüğüm öykümüz, bu kışa da yetişmedi öykü hanım

kıvranıp durup kıvranıp durup sayfaların ucu gibi
hangi sayfada kurutuyoruz bir gül hanım sizleri

uslu uslu sustuklarım, bir pıhtı gibi duruyor tıpkı
duvara nazı geçmeyen çivi, boynunu büküyor nazlı hanım

dil bilmez bir bilmez paslanmış tulumba, susuz yaz
yıllanmış bir ah, daha bir ah mıdır ahsen hanım

kafa sallıyor emme basma emme basma. tabiki tabiki
koparıp attığım yağ bezesi, bensiz de büyüyebiliyor mu baki bey

her üzüm şarap, her ezilen harap olmuyor ki
sert sessiz bir harf olabiliyorum sizlere fıstıkçı şahap

hangi rüzgar attı bu kakülünü alnına
hangi kısa aşkın, uzun ayrılığını çektin müşkül hanım

duvarımdaki kireç kaynıyor da kaynıyor ablam için geceleri
sürekli el değiştiriyor, hüznü olanın hüznü hüsnü bey

,aşk diye cinayet işleyebiliyorum çeyizime dantel
bir sızının anası olduğunu, sen ne zaman öğrendin suzan suzi

gurbet dediğin neden kız ismi, dışarı çıkarılır çünkü çeyizi değil mi
gözlerini alıp sözlerime bulaştırıldığımı, hangi türkü söyledi sana türkan hanım

alfabenin son harfi zemheri, neden eller gelir zöhrem gelmez ki...
özleminin kuraklığını gidermek için, dudaklarından kaç kez öpülür özlem hanım

bekleyen bir dizeyim diğerini, üstüne üstlük
hasret dediğin neden gülde al, külde alev

her sevdiğinle kocamıyorsun ne yazık ki
her öpenle de ölünmüyor sevgi hanım

sabah kaçta çıkıyorsun
akşam kaçta geliyorsun aklıma duygu hanım

ALEL

Anlaşılmak istersen
Bir yere doğru
Tortul kayalar filizlenir
Çerçevenin içinde
Günler eskir
Renkli bardaklarda
Sular ekşir
Sular renkli
Bardaklarda erir

Çınlayan üçgenlerde
Ürkek kokular
Korkular
Dokunup geçtiğin
Niyet ölüleri
Bilinç altı saatleri
İhtiyar adam ve sen
Sen bir serseridir
Ustalara basıp basıp düşersin
Elinde sıcak bir çay gibi çocukluğun
Çimleri, sesleri, göğü öpersin
Beyit gibi kalırsın
Liseli bir kapıda
Bu şiir bir türlü bitmez

YALIN TUNALI

ÖYKÜ

YÜZÜ OLMAYAN ADAM

Berna Durmaz

Beyaz saçlı, beyaz sakallıyım. Akı çıkmış, rengi uçmuş gözlerimin. Suratımın da bakılır yanı yok, soluk beyaz epeydir. Sağ bacağım aksıyor, bir kazadan dolayı. Eşkâlim polisçe biliniyor. Bana Sarıyer'in oralardan ayrılma dendi. Her gün bu sahile iniyorum. Gelip beni yakalamalarını bekliyorum. Gelmiyorlar. Uzaktan izliyorlar sadece. Beklerken hikâyeler yazıyorum. Orda burda yayınlatıyorum. Emekliliğine az kalmış bir polisin yanına oturmuşum geçen gün bankta. Yanımdan ayrılırken,

" Olmuyor," dedi. " Yazdıklarında konu bütünlüğü yok. Diyaloglar yetersiz."

Hepsi biliyor benim içimden karımı öldürdüğümü. Defalarca bıçak sapladığımı karnına. Bıçağı iskelenin oralardan denize attığımı. Biliyorlar ama henüz bunları yazmadığım için sabırla bekliyorlar. Yazdığım gün dayanacaklar kapıma.

Onlar beklerken ben şehrin bütün kaldırımlarını adımlıyorum. En çok da duvar diplerini, hani şu gençlerin tuhaf çizgilerle doldurduğu duvarlar yok mu, hani yol boyu uzanan, sahile doğru…İşte ben her gün mıh gibi çakılı kalıyorum o duvarın önünde. Mavi boyalı duvara beyaz bir yüz çizmişler. Ağzı gözü yok, saçı, burnu yok. Bu da resim mi şimdi? Ne olduğunu çözemediğim acayip bir şey. Gördüğüm günden bu yana ona bakıp anlamaya çalışıyorum. Gittim geldim dayanamayıp konuşmaya başladım sonunda.

"Yüzsüz adam seni… Çok sinir bozucusun. Bakmıyorsun , laf atmıyorsun. Hiçbir şey anlatmıyorsun önünden geçen insanlara. Ne onlar başını çevirip bakıyor sana ne sen bunu dert ediyorsun. Yüzünde bir anlam yok senin, ifade yok. Yüzün yok çünkü. Ne bu şimdi? Saçma. Kaldırsınlar seni buradan. Üzerine bir kat yağlıboya, tamam."

Kaçamıyorum, durup bakmaktan alamıyorum kendimi. Önünden geçmemek için yolumu değiştiriyorum. Yanına gitmiyorum. Karşıdaki binanın köşesine saklanıp uzaktan bakıyorum. Durup bakan oluyor mu diye. Yok. Biraz yaklaşıp yanındaki öteki resimlere bakıyorum, uzun uzun.

" Uzun etekli bir kadın mı bu, çok güzel."

Yüksek sesle, duyurmak ister gibi.

" Biri de canavar mı çizmiş, bu nedir?"

Yoldan geçenler yadırgamıyor kendi kendime konuşmamı. Yaşlılıkta olur diyorlar, seni hiç söylemiyorum kimseye. Onlar da fark etmiyorlar zaten. Sahi sen gerçekten orada mısın? Görmemek için kaçar gibi uzaklaşıyorum yanından. Olmuyor, yine de her gün, bazen günde birkaç defa karşındayım işte.

Sen duvardasın, bir yere gidemezsin. Üstün kapatılmadıkça orada durmaya devam edeceksin. Yağmurdan ve güneşten de etkilenecek gibi görünmüyorsun. Aylar geçti mavin, epey bir mavi hâlâ. Yüzünün beyazıysa dünyanın bütün boşluklarını içine sığdıracak kadar beyaz.

Niye böylesin?

Karşında değilsem gözümün önündesin. Sabah sabah, daha uykumdan uyanmadan… Bazen de bizzat o uykunun içinde… Bir beyaz surat, mavi duvar üstünde. Bu kadar da olmaz artık diyorum. Demeye kalmadan karşında alıyorum soluğu. Bazen de gecel

leri uykum kaçıyor. Kaçırıyorsun. Gezip duruyorum bir odadan öbür odaya. Düşünüyorum. Sendeki bu eksikliğe dayanamıyorum da neden, bunu anlamıyorum bir türlü.

Seni kim çizdi bilmiyorum. Şehirde başıboş gezen gençlerden biridir. Bulsam soracağım hesabını. Belediye'nin adamları kaldırımları boyuyordu geçen gün. Bir sarı bir beyaz, kuşak kuşak. Yanlarına gittim.

" Evladım şu duvarlara da bir el atın. Nedir bu haller? Rengarenk."

Gençler bu günlerde tek renk duvar görmeye dayanamıyor. Bir bakmışsın her yerden bir gökkuşağı fışkırıyor, sebepsiz. Gözüm yoruluyor.

" İstinat duvarları ayrıca boyanacak amca," diyor görevli.

" Hangi renge?"

" Kahverengi sarı"

" Güzel.Kolay gelsin size."

Haftalar geçti bir tek görevli gelmedi. Gittim geldim, duvar beyaz ve mavi. Yine karşısında durdum saatlerce.

Sonra işte bir sabah tıraş olurken birdenbire anlayıverdim neden seni sevmediğimi. Yüzsüz adam seni. Sen nasıl da bana benziyordun. Banyonun mavi badanası üstünde dikdörtgen ayna çerçevesi. Aynanın ortasında o sefil yüzüm. Bembeyaz. Seninki gibi. Yüzünde beyaz boşluk taşıyan adammışım ben de. Tıpkı senin gibi. Yokmuş benim de yüzüm. Yüzsüz. Yüzümde en ufak bir anlam kırıntısı, duygu yansıması yok. Ben de senin gibi…

"Duygun yok mu senin?" Kulağımda bu cümle çınladı. Karım evi terk ederken söylemişti, kapıdan çıkarken . Duygusuz adam…O benim. Karım gittikten sonra onu defalarca öldürdüm içimden. Olmadık işler yüzünden hem gitmesini sağladım hem onu suçladım durmadan. Çünkü ben yüzsüzüm. Duvardaki benim resmim. Nasıl da iç bulandırıcı. Dayanılır gibi değil.

Aynayı kaldırdım duvardan, yere atıp parçaladım. Bir fırça, bir kutu gri boya yetti duvardaki resmin de canına okumama. Bir zerre beyazı kalmadı, her yerini boyadım. Gittim bir kuytuda deli gibi ağladım.

Benim içimde karım ölmüş, kimin umurunda. Onu ben öldürmüşüm. Polis bile anlamıyor beni. Bu cinayetin hesabını sormuyor. Bir tek duvardaki o resim anlıyordu beni. Ben, onu da öldürdüm.

ESKİŞEHİR SANAT DERNEĞİ'Nİ DE
ESKİŞEHİR SANAT DERGİMİZİ DE
BERABER BÜYÜTTÜK...

ÖYKÜ

SESLERİN TERSİNE GİDENLER

İLKNUR GÜNEYLİOĞLU

Adi kurabiyeler, markası bilinmeyen gazozlar, yumuşak koltukların aralarına sokuşturulmuş plastik sandalyeler, kalabalık aileler, kızarık suratlı dünürler, işyerinden çıkıp yetişenler, işsizler, dul ve yetimler, ütülü gömlekler, uzun topuklar, doldurma parfüm kokusu… Bu gece çok daha fazlası burada, döküntü denebilecek evlerin inatla asılı durduğu sokaklardan birindeki Tuval Kafe'de, nişanda. Kapı önünde sigara içenler, baharın beklenmedik soğuğunda, incecik kıyafetleriyle donuyor. Birkaç hafta önce yaz gibiydi oysa. Mayıs ve haziranı aşıp, bu sene doğrudan temmuz gelecek, dedirtmişti. Usulca yaklaşıyor dans saati. Müzik başlayacak. İnsanlar, bala toplanan karıncalar gibi hâlâ doluşuyor içeri. Sinirli, küçük köpek, gördüklerine havlayıp duruyor karanlık bir köşeden. Sokağın ışıkları iyice sararmış. Her şey, insanlık tarihini anlatan bir müze gezisi kadar ilginç.

Ağaçtan düşmüş şempanze şaşkınlığında üç beş oğlan, garson göreviyle nereye denk gelirse koşuşturuyor. Günümüz genç modasına uygunlar, ama tek tip giyinmemişler. Kafe sahibinin oradan, buradan topladığı, çalışmaları zorunlu, üniversite öğrencileri. En ucuzu.

Orman yeşili boyanmış duvarlardan birine, kırmızı, yapma güllerle öğretmen çiftin isimleri yazılı: Eray, Gülşen. Mermerden yüzleriyle, hangi masaya yaklaşsalar, sesler artıyor, yaptıkları başlangıca hayranlıkla onaylar alıyorlar. Tavandaki ışıklardan, renk renk fırfırlar sarkıyor. Nişan çiftinin arkadaşlarından birkaçı, ne zaman atanacağını, evleneceğini düşünüyor. Küçük masalara dağıtılıyor plastik tabaklarda ikramlar tek tek, baştakiler ağız şapırdatmaya geçiyor.

Köşe duvarın önünde, ağlayacak gibi dolu, büyük gözler. Oysa yanıltıyor insanı, hiçbir hüzün içermiyor bakışlar. Berfin, Gülşen'in ilkokuldan arkadaşı. Bu gece için, annesine bıraktığı oğlunu düşünüyor. Acıyacak, acınacak problemleri yok. Aşka uygun olmadığının kararını çoktan vermiş, güzel sanatlar fakültesi çıkışlı bir ressam. Deriden siyahlar içinde. Kısacık, kestane rengi, sert, donuk saçları var. Öyle bir tesadüf ki, sevgilisinin arkadaşı Eray'ın nişanına geldiğinde, Gülşen'in de kendi ilkokul arkadaşı olduğunu fark ediyor. Gülşen, onu fark edecek durumda değil.

"Yıllardır gülmedi yüzüm bir an, sonunda baktım ki, hep zararla ziyan! Son verdim kalbimin işine, aklım ermedi gidişine!" Tuval Kafe, gecenin anlamına uygun olması gereken müzik seçiminde başarılı değil. "Kararlıyım onu bırakmaya, tak dedi, artık, canıma!" Tepiniyor misafirler. Arka arkaya çalıyor yanlış şarkılar.

Tavanda dönüp dolaşan ışıklar, dans edenlerin arasından, kenarlara kayıyor. Şimdi, Caner'in yüzüne vuruyor. Berfin'in on bir aylık, çatık kaşlı sevgilisi, kaşlarına rağmen hep gülüyor. Oturduğu yerde kıvırıyor bedenini, salon sporcusu pazılarını sallıyor. Orta alandaki boyun, but, meme ve kalçaların titreyişine yakışır bir ritimle. Kadınları çok güzel sevdiği söyleniyor ve şirin buluyor çevresindekiler onu. İnsan kaynakları uzmanı olduğu şirketteki çekici bekârlardan biri. "Bir de çok içmese, neler başaracak," diyorlar. Biraz ilerideki Hakan, kurmalı oyuncak kurbağaları anımsıyor ona bakarken, yine de sevimli bulmuyor Caner'i. Eray'a duyduğu sevgisinden katlanıyor, çocukluklarından beridir onun alaycılığına. Duygu ve Emel'le daha

iyi anlaşıyor hep. Emel, erkenden evlenip, çoluk çocuğa karışınca, Duygu ile daha yakınlaşıyor, sırdaş oluyorlar.

Duygu, heyecanlı, atak, ama bir o kadar da kayıtsız. Bir ânı, diğerini tutmuyor, kararsız. Neredeyse her ay iş değiştirebiliyor. Reyoncu, anketör, gıda denetçisi… Onu tanıdıkça ürperenler de var, sevenler de. Tüm dengesizliğine karşın, dürüstlükten ayrılamıyor. Hakan, onun başına gelenlere bu vazgeçemeyişin sebep olduğunu söylüyor. Sonra kendisinin de bırakamadığı doğruculuğa küfrediyor. Oturdukları yerde el ele tutuşuyorlar hiç fark etmeden. Dokunmaya, sarılmaya alışıklar birbirlerine. Caner hemen yakalıyor. Müzik kesilmişken atılıyor.

"Siz neden evlenmiyorsunuz? Evlensenize!"

Afallayıp, gülüşüyorlar yalandan.

"Evlenemeyiz!"

"Neden ki?"

"Duygu, hakkımda çok şey biliyor."

Bu kez, sahici gülüyorlar.

Hakan'ın annesi, bir ön sırada iç geçiriyor. Koluna aslan başı dövmesi yaptırmış garsona hayran kız kardeşi de annesinin soyulmuş, kızarık ellerini okşuyor. Fatma Hanım temizlikte bir numara, komşuların gurur ve özenme kaynağı. Oğlu ve kızı için yaşadığını söylüyor. İşçi kocası, okul inşaatında öleli çok oluyor. İki çocuğunu kendi okutuyor çökmeyen binalarda. Hakan'ı iktisat fakültesinden mezun, Dilek'i, Eray gibi öğretmen olacak. Hakan'ı evlenmek istemiyor ama. Oysa işe gireli çok oluyor. Hem yakışıklı bir müdürü kim istemez? Emel'inki gibi, vaktinden önce değil ki, yapacağı evlilik. Her şey olması gerektiği gibi, her şey normal. Dilek, önce asıyor yüzünü, sonra gözlerini yukarı kaydırıyor.

"Anne, niçin kabul etmiyorsun, kaç yıldır söylüyorum, ağabeyim normal değil!"

Fatma Hanım, kolunu çimdikliyor kızının.

Hakan, Duygu'ya bakıyor, "Caner, bilerek yapıyor, bilmese de tahmin ediyor." diyor.

Duygu, gösterişli dudaklarıyla kulağına fısıldıyor.

"Nereden bilecek, evhamı bırak, Deniz'i tanımıyor bile."

Deniz, kırk dokuz yaşında, Hakan'la aynı bankada memur. Bu gece, Tuval Kafe'de değil. Telefondan onlarca mesaj gönderiyor Hakan'a. İkisi de yeni haftanın başlamasını iple çekiyor, birbirini görebilmek için. Deniz, Hakan'a göre daha az tutsak. Yakınlarında, üzecek, üzülecek kimsesi yok, yapayalnız biri. "Zincirlere sen tutunuyorsun," diyor Hakan'a. "Bırak, aslında bağlı değilsin, göreceksin." Hakan, borçlu hissediyor kendini, herkese, her şeyi borçlu.

Emel, oğullarına bağırıyor, arkalardan. "Burak, Doğan! Ortadan çekilin, yüzükler takılacak!" Dirseklerini plastik sandalyenin kenarlıklarına koyamıyor, zayıflıktan her yanından kemikler fışkırıyor. Yere çömelmiş, pembe renkte, altın yaldızlı ahşap topacını döndürüp duran küçük kızını alıyor kucağına zor bela. Doğrulurken ağrılar içinde kalıyor. Kocası, kapının önünde, sigarası parmağında, laflıyor. Lise ikinci sınıftayken âşık olduğu, mezun olur olmaz evlendiği Burhan. Yedi buçuk yıla üç çocuk sığdırıyorlar birlikte, üçüncüsünü bilmeden, istemeden. Emel'in tecrübesiz ifadesi, onca yıla rağmen hiç değişmiyor. Burhan, ondan on yaş büyük, ama onda da aynı ifade. Yeni gelişme olarak, yüzlerine son aylarda eklenmiş kaygı rahatça okunuyor bakıldığında.

Burhan, upuzun boyuyla evlere, sırtında damacana taşıyor. Emel, terzihanede iplik temizliyor. Bakıyor bu gece, komşularına, Eray'a, Gülşen'e, çocuklarına, çocukluk arkadaşlarına, her köşeye, her âna, her kuytuya. Topaç hâlâ dönüyor. Kucağından uzanıyor Zeynep, ileriye. Topacını istiyor. Emel geri çekiyor göğsüne kızını. Burak ve Doğan, ona doğru koşuyor. Koşarken büyüyüverseler, Zeynep atlayıverse kucağından. Nice Eraylar, Gülşenler, Berfin-

ler, Canerler, Hakanlar, Duygular daha gelip geçse, Fatma Hanımlar bir gün gülümsese, morarmasa Dileklerin kolu, Burhanlar nice kızları daha kaçırsa… Ne fark eder Emel görmedikten sonra. Devam etse süratle bu curcuna, ne tadı olur içinde olmadıktan, yetişemedikten sonra. Kızıyor kendine, beğenmiyor zihninde yansıyanları. Kötü niyeti yok, sadece ölümü beklemek zor. Bir başkası oluyor insan. Kendi kendine de konuşuyor. "Tırnaklarımı batırmak istiyorum insanların etlerine, beni de alın aranıza, ben de kalacağım sizlerle! Nasıl tatlı tatlı yiyorsanız o kurabiyeleri, üstünüzdeki kırıntıları nasıl silkeliyorsanız yerlere, ben de işte böyle bayağı, olağan ne varsa yapabilmek istiyorum. Otobüse binmek, çarşıya gitmek, dondurma yemek, sakız çiğnemek, 'üşüdüm, terledim, sıkıldım, yoruldum' demek, hiç ölmeyeceğimi sanarak sevmek, nefret etmek… Beni toprağa gömüp, evlerinize dönemezsiniz. Bir hayalet dahi olamayacağım, bana bunu yaparsanız. Çok gencim. Görmüyor musunuz? Niçin ölmüyor bu şişman, bastonlu kadınlar, buruşuk suratlı kambur amcalar? Her işe burnunu sokanlar, huzursuzluk saçanlar? Ne hakları var, benim yaşamımdan çalmaya? Ben yaşamak istiyorum. Yaşamak istiyorum. "

Kırmızı kurdele kesiliyor. İkiye ayrılıyor. Bedendeki hastalık, ruhu da hasta ediyor, diye düşünüyor Emel. Takı töreni için sıraya giriliyor. Davetlilerin arkasında kalıyor, üç çocuğunu salıveriyor enselerin arasına. Burhan kollarını açıyor, kalabalığın arasından dönüp, "Baba!" diye bağıran çocuklarına. Emel'in gözleri, yan yatmış topaca takılıyor. Parlamıyor dönerken olduğu kadar. Güçlükle kalkıp alıyor avucuna topacı, sıkıyor var gücüyle. Sesler gitgide uzaklaşıyor

İLHAN BAŞGÖZ VE YUNUS EMRE

ŞEHABEDDİN TOSUNER

Yunus Emre için bir; ciddi bilimsel araştırmalar yapan, yeni yorumlar getiren araştırmacılar vardır, bir de; daha önce yazılmış kitaplardan, alıntı yaparak yeni bir yorumu olmayan, araştırma yapmış gibi kitap yazmış olanlar vardır.

İlhan Başgöz, Yunus Emre'yi kültür, edebiyat dünyasına taşıyan, ilk araştırmayı yapan Türk Edebiyatı Tarihçisi Prof. Dr. M.Fuat Köprülü (1890-1966)'nün açtığı yoldan yürümüştür. Yeni yorumlar getirerek,Yunus Emre üzerine araştırması olan ülkemizin ender yetiştirdiği Halkbilim ve Türk Halk Edebiyatı alanında yetişmiş bilim insanlarımızdandır. 1960 yılından beri Amerika'da Kaliforniya ve indianaÜniversitelerinde Türk kültürü ve edebiyatı üzerine dersler vermiş, Yunus Emre için de çok önemli çalışmalar yapmıştır.

İlhan Başgöz'ün 1990 yılında İndiana Üniversitesi Türkçe Programı Yayını olarak Pan Yayıncılıktan yayınlanmış bir Yunus Emre kitabı vardır. Aynı kitap 1999 yılnda Cumhuriyet gazetesinin ek olarak verdiği Dünya Klasikleri dizisinde, küçük boyutta üç kitap olarak da verilmiştir.

Her iki kitap arasında fark kitabın baş kısmıda 1990 'da yayınlananında "Giriş" bölümü varken , 1999 da yayınlananda ise "Klasik Yazarımız Yunus Emre" bölümü olmasıdır. Tabii konu olarak da farklıdır. 1990 yılında yayınlanan kitabında "Giriş" bölümünde. "Yunus Emre hakkında bildiklerimiz üç kaynaktan gelir. Bunlardan biri yazılı kaynaklardır. Bize yazılı ulaşmış olsalar da bunların çoğunun kaynağı sözlüdür, bu nedenle doğruluklarına güvenilemez. İkincisi sözlü tarih / sözlü kültür geleneğidir. Yunus Emre yedi yüz yıldır halkın dilinde,telinde ve gönlünde yaşamıştır. Orada Yunus bazen gaipten bilen derviş, bazen çiçeklerin dilinden anlayan bir ermiş, bazen şiirlerini balıklara ve meleklere okutan bir büyük sanat ustası, bazen de çiftinde çubuğunda yoksul bir ekincidir.

Üçüncü kaynak ise Yunus Emre'nin şiirleridir" diyerek beş sayfalık bu bölümde Yunus Emre'yi yorumlamaktadır. 1999 yılında yayınlanan kitaptaki "Klasik Yazarımız Yunus Emre" de Yunus Emre'yi yorumlamaya devam ederek "Bizim klasiğimiz var mıdır?" diye soru sorarak başlıyor ve "Yalnız dili ile değil, bize sunduğu şiir yükünün ağırlığı ve dünya görüşünün eskimemesi ile de mükemmellik örneği olan bir klasiğimiz vardır. Bu sanat eri,üstelik, yedi yüz yıl gibi uzun bir zamanın süzgecinden geçerek eskimeden, hiçbir şey yitirmeden bize kadar gelmiş. Klasik demek Yunus Emre'ye yakışır. Bizim belki de tek klasik eserimiz Yunus Emre'nin şiiridir. Yunus Emre anlayışı bizimkinden biraz değişik de olsa, Burhan Ümit Toprak 'Onun divanı bizim Divinia Commedia'mızdır derken haklı. Yunus Emre de kendi şiirinin ölmezliğinin bilincinde diyor ki Her gün yeni doğarız bizden kim usanası.Yunus Emre şiir alanında ilk bü-

yüktür. Yalnız sanatı ile değil, şiir dilimizin kurucusu olmakla da, dil reformculuğu ile de ilktir," diyor beş sayfalık bu giriş anlamındaki yazısında. İlhan Başgöz'ün Yunus Emre için en önemli yorumlarından bir kaçı budur.

İlhan Başgöz Yunus Emre'nin şiirleri üzerine dururken, Yunus Emre'nin hayatında iki devre olduğunu söyler. "İlk devresi incelendiğinde Yunus Emre bağnaz ve dar görüşlü bir din adamı olarak ortaya çıkar karşımıza. Ancak ikinci devresinde tamamen farklıdır. Bu durum Tabduk Emre'nin dergâhına gidişi ile başlayan daha sonra temeli sevgiye dayanan ve tüm dinlerin, mezheplerin üzerinde olan bir tasavvuf anlayışını benimsediğini gördüğünü buna göre iki değişik din anlayışına dayanan iki şiir geleneği olduğunu anlatıyor. Kitabında bunu "Molla Yunus-Derviş Yunus" (1990) ya da "İki Yunus Emre, İki hayat görüşü, İki Dini ideolojisi"(1999) başlığını kullanarak anlatıyor. "Yunus Emre'nin şiiri bir ikilem içindedir. On da öz ve biçim bakımından birbirine ters düşen iki şiir dalı buluruz. Bunların birinde Yunus aruzu, ötekinde heceyi kullanır. Birinde divan şiirin biçimlendiğini ve kurallarını yeğler, ötekinde halk şiirinin" diye anlatıyor.

İlhan Başgöz'ün kitaplarındaki bölümlerin başlıkları söyledir:

Yunus Emre Yorumları

Yunus Emre'deİki Şiir Geleneği

Derviş Yunus

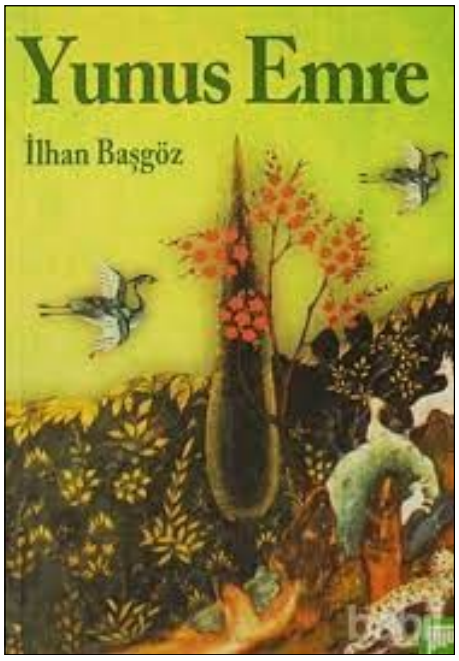
Yunus Şiirinde Toplumun Hikayesi

Yunus'ta Tasavvufun Hikayesi

Yunus Emre ve Halk Edebiyatı

Yunus Emre'nin Hayatı Üzerine Neler Biliyoruz?

İlhan Başgöz 2002 yılında Anadolu Üniversitesi Edebiyat Fakültesinin konuğu olarak verdiği Yunus Emre konferansında "Yunus'un aynı zamanda bir dil reformcusu olduğunun altını çizmiş, o dönemde bir dil kargaşası yaşandığı halde Yunus Emre'nin Türkçe'nin duruluğu açısından son derece önemli tavır sergilediğini ve Türkçe'de karşılığıbulunan Farsça ve Arapça sözcükleri kesinlikle kullanmadığını" anlatmıştı. İlhan Başgöz'ün Yunus Emre kitabı, Yunus Emre'yi tanımak isteyenlerin ve de Yunus Emre'nin edebiyat alanında tanıtımı için yapılan çalışmalar hakkında bilgi edinmek isteyenlerin ilk okuyacakları kitaptır.

Dünyaca ünlü halkbilimci Prof. Dr. İlhan Başgöz 1921 yılında Sivas –Gemerek'de doğdu. 1940 yılında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne girdi.1944 Aynı fakültede Prof. Pertev Naili Boratav'ın asistanı olarak çalıştı.1949'da Folklor ve Halk Edebiyatı Kürsüsü'nün kapatılması üzerine Tokat Lisesi'ne edebiyat öğretmeni olarak atandı 1960'ta Ford Vakfı bursuyla Amerika'ya giderek oraya yerleşti. İki yıl Los Angeles, iki yıl da California Berkeley Üniversitesi'nde araştırmacı olarak çalıştı. 1965'te Indiana Üniversitesinin Ural-Altay Dilleri Bölümü'ne öğretim üyesi oldu. 1967'de doçentliğe, 1976'da profesörlüğe yükseldi ve Amerika Folklor Derneği onur üyeliğine seçildi 1983 yılında Türkiye'ye dönerek bir süre de Boğaziçi Üniversitesi'nde Türk edebiyatı dersleri verdi. 1997'de emekli oluncaya kadar buraya devam etti. 1998'den sonra Bilkent Üniversitesi'nde ve Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nde konuk öğretim üyesi olarak görev yaptı. Daha sonra yeniden Ankara'ya dönerek çalışmalarını Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde sürdürdü.1997 yılında Kültür Bakanlığının Üstün Hizmet Ödülü, 2000 yılında Hacı Bektaş Veli Dostluk ve Barış Ödülü ve 2004 yılında TÜBA Bilim Ödülü verildi.

İlhan Başgöz 13 Nisan 2021 günü Ankara'da vefat etti.

KİTAPLIK

OĞULLARA MEKTUPLAR

RAHİME SARIÇELİK

Kaos Çocuk Parkı

Oğullara Mektuplar Kitap Açıklaması

"Reyhan- Bırak, bırak! Gideyim artık! Hadi! Can- Seni seviyorum! Anlıyor musun? Benimsin!

Reyhan- Bıktım bu lafından! Ben kimsenin değilim. Ben senin eşyan değilim. İlk günden beri bencil davranıyorsun. Olmuyor işte. Bağımlılık geliştirdin bana karşı. Çocuklar gibisin. Hepsi bu! Bu sevgi değil… Bu ger-çek bir aşk hiç de-ğil! Ben senin iyileştiricin değilim. Annen hiç değilim. Can- Seni seviyorum! Anlamıyorsun hiç. Bu aşk… Bal gibi aşk… Bana ait olduğunu bil yeter. Reyhan- Biz hiçbir erkeğe, hiçbir tanıma ait

değiliz!

Günlerdir bu cümleleri düşündü Can... Özellikle de son cümleyi... "Biz hiçbir erkeğe, hiçbir tanıma ait değiliz!" Bu cümleler bir filmin ya da bir aşk romanının sıradan replikleri değildi. Öyle olmasını Can da çok isterdi. Beyninde hiç susmayan bir sesten başka her şey silinmiş gibiydi. Reyhan'ın sesi... Sahiden Reyhan'ı bir eşya gibi mi görmüştü? Reyhan'a o tokadı nasıl atmıştı bir eşya gibi mi görmüştü? Reyhan'a o tokadı nasıl atmıştı" (Tanıtım Bülteninden)

ESKİŞEHİRSANATDERNEĞİ

I. Uluslararası Yunus Emre Posta Sanatı Sergisi

Tema: Yunus Emre
Son başvuru: 30 Kasım 2021
Boyut: Maksimum A4 (Dijital çalışmalar için maksimum boyut 5 MB)
Teknik: Serbest Teknik (Çalışma üzerine pul yapıştırılmalıdır)
Adres: Eserler pandemi nedeni ile dijital olarak 300 dpi formatında taratılarak esk.sanatdernegi@gmail.com adresine gönderilmelidir.
Tüm katılımcılara elektronik katılım sertifikası gönderilecektir.

AFİŞ: ALİ GÜMÜLCİNE

www.eskisehirsanatdernegi.org / E-Galeri

Afiş Tasarım: Ali Gümülcine

BAHAR SERGİSİ 2021

ÇEVİRİM İÇİ SERGİ

25. 05 -10. 06 2021

ESKİŞEHİRSANATDERNEĞİ

AKİF TAHA DOĞRUYOL. AHMET AVCI. ATİLLA ATAR. AYSU CEREN YILMAZ. AYŞEGÜL TÜREDİ ÖZEN. BİLGE KINAM. BUSE FULÜRYA. CANAN GÜNEŞ. DENİZ KORKMAZ. DERYA MERİÇ. DİLEK KIRATLI. DÜRİYE KOZLU İSMAİLOĞLU. EBRU BARANSELİ ARSLAN. ECE KANIŞKAN. ELİF ERTAN. EMEL ŞÖLENAY. EZGİ HAKAN. GÜLBİN KOÇAK. GÜLÇİN KARACA. HARİKA MUSAL ÇAKMAKLISOY. KEMAL ULUDAĞ. MÜGE SELÇUK. NİLGÜN SALUR. PERVİN GHORBANZADEH DİZAJİ. SAİME HAKAN DÖNMEZER. SERPİL AKYIL. STEFANIE AYDIN. ŞAKİR ÖZÜDOĞRU. ŞİRİN ŞENGEL. TEZCAN SARCAN. TUNCAY KOÇAY. ÖZGÜR KAPTAN. REMZİ SAN. UFUK AKBEY. YAŞAR USLU. ZEHRA ÇOBANLI

AFİŞ. MÜGE SELÇUK